Anul I. — Nr. 9. Decemvrie 1935.

INSEMNĂRI SOCIOLOGICE

Apar odată pe lună.

Director: TRAIAN BRĂILEANU,
profesor de Sociologie la Universitatea din Cernăuți.

CUPRINSUL

ARTICOLE

I. Traian Brăileanu: Studenții
II. George Macrin: Temeiurile istorice ale Mișcării din 1922.
III. I. N. Mailat: Imperialismul romîn ca ideal național.
VI. Traian Brăileanu: Etnografia și Etnologia.

(Sfîrșitul cuprinsului, vezi pag. următoare).

REDACȚIA: Cernăuți, str. General Berthelot 5.
ADMINISTRAȚIA (Profesor Constantin Zoppa): Cernăuți, str. Baltinester 15.
Abonamentul pentru 1 an . . . . . Lei 60
Exemplarul . . . . . „ 5

Tipografia Mitropolitul Silvestru, Cernăuți.

www.dacoromanica.ro

REVISTA CĂRŢILOR

André Joussain — La Sociologie, ethnologie comparée et histoire comparée. Poitiers, 1935 (Traian Brăileanu).

REVISTA REVISTELOR

Iconar, I. 3, 1935. Redacţia: Cernăuţi, str. Eminescu 15 (prof. *Liviu Rusu*.

Revista mea. Dir.: *Marta D. Rădulescu.* An. I, Nr. 10 (Sept.—Oct. 1935).

Cuvîntul studenţesc. Red. şi Adm.: Bucureşti, Calea Plevnei No. 11. An. X, No. 9, 20 Noembrie 1935.

Revista Institutului Social Banat-Crişana. Dir.: *Dr. Cornel Groşsoreanu.* Anul III. No. 13, 1935.

Fiecare număr va avea cel puţin 32 pagini.
Manuscrisele nu se înapoiază

www.dacoromanica.ro

ANUL I. Nr. 9 Decemvrie 1935.

Insemnări Sociologice

Director: TRAIAN BRĂILEANU,
profesor de Sociologie la Universitatea din Cernăuți.

Studenții.

I.

S'au scris multe despre studenții noștri, dar nu s'a scris mult. Nu există o lucrare sistematică, amănunțită, care să cuprindă toată problema studențească, toate aspectele ei și situînd-o la locul ei just în spațiul social romînesc. În studiul de față îmi propun să schițez problema și, în jurul liniilor de direcție săpate mai adînc, să împletesc unele reflexiuni cari, întregite și rotunzite mai tîrziu cu date pozitive, ar putea constitui un început de analiză sociologică a „studentului".

Dificultatea acestei analize stă în faptul că studenții nu reprezintă o parte constitutivă a societății cu o funcțiune bine definită, cum ar fi de pildă: agricultorii, comercianții, meseriașii, muncitorii industriali, artiștii; sau: preoții, învățătorii, funcționarii, medicii, avocații.

Noțiunea de student am putea-o defini zicînd: Studentul nu este încă nimic, dar poate deveni orice. Ceea ce înseamnă că studentul n'are nicio funcțiune precisă în societate, dar că poate dobîndi, după terminarea stagiului de student, orice funcțiune. Studențimea reprezintă deci rezerva permanentă din care se alimentează „elita socială", diferențiată după diferitele funcțiuni sociale. Studentul încă nu face parte din elită, dar prin certificatul de bacalaureat și-a cîștigat „legitimarea" de a se pregăti pentru intrarea în elită. După terminarea studiilor și dobîndirea certificatelor de absolvire studentul aparține elitei, el și-a dobîndit „dreptul" de a ocupa o funcțiune socială, încetînd de a fi student. Unitatea studențimii, coeziunea și solidaritatea ei derivă în primul rînd din educația identică ce au primit-o tinerii în liceu. Liceul unitar formează tipul unitar al studentului. Intervine aci se'nțelege egalitatea vîrstei: toți studenții sunt tineri între 18 și 24 ani. Sunt ce-i drept și studenți mai bătrîni, dar numărul lor e prea mic, așa că nu pot altera caracterul general al studențimii ca „clasă de vîrstă". Formarea identică prin liceu și

www.dacoromanica.ro

comunitatea de vîrstă îi imprimă studenţimii caracterul fundamental şi care poate fi observat mai lesne. Liceul l-a făcut pe student sociabil, comunicativ, prietenos, respectuos faţă de profesori şi disciplinat, adică predispus să se încadreze într'o ierarhie, recunoscînd şi putînd distinge meritele şi superioritatea altuia. El se lasă condus şi îi place să fie condus, crede în bunătatea celor bătrîni, în grija lor de a înlesni tinerilor terminarea studiilor. Din aceste puncte de vedere şcoalele superioare reprezintă o continuare a liceului, cu deosebirea că în învăţămîntul superior începe să se accentueze „specializarea“, deci o nouă grupare a tinerilor după „profesiuni“, ceea ce constitue un nou element de care trebue să ţinem seama în analiza noastră. Diferitele Facultăţi la Universitate, apoi şcoalele speciale, de pildă Politehnica, împărţită şi ea în secţiuni, Şcoala de arhitectură, etc., divizează studenţimea şi diferenţiază cu necesitate şi tipul psihic al studentului, pregătind tipizarea profesională: a funcţionarului, avocatului, profesorului, medicului etc. În această diferenţiere nu trebue să neglijăm nici influenţa „locului“: studentul bucureştean se deosebeşte de cel ieşan, de cel cernăuţean, etc., deci fiecare Şcoală superioară introduce o diferenţiere destul de pronunţată a tipului general de student.

Pe lîngă aceste deosebiri izvorîte din tipizarea profesională şi locală, studenţimea începe să se diferenţieze şi prin influenţa altor factori cari în liceu n'aveau o acţiune prea pronunţată, anume situaţia socială a familiei, a părinţilor. Bogăţia şi starea socială a părinţilor influenţează asupra structurii studenţimii, făcînd să se nască antagonisme destul de accentuate între ei. Ne lipsesc şi în această privinţă date statistice, cari să ne informeze în mod precis asupra originii sociale a studenţilor. Dar în general ştim că la anumite facultăţi predomină studenţii fii de ţărani, de pildă la teologie, totastfel la Universităţile şi facultăţile cari n'au taxe ridicate sau dau mai lesne scutiri de taxe. Statul a venit în ajutorul studenţilor săraci pentru a le uşura situaţia, dar „criza“ economică şi financiară a adus o perturbaţie mare în viaţa studenţească oprind afluenţa copiilor săraci şi la licee şi îngreuind situaţia studenţilor lipsiţi de mijloace într'un mod extraordinar. Această criză a avut însă şi alte consecinţe şi mai grave: închiderea intrării studenţilor absolvenţi în funcţiunile de Stat. S'a ivit „şomerul“ intelectual, omul care a muncit pentru a se ridica în ierarhia socială, pentru a intra în elită, şi care e oprit la poartă...

www.dacoromanica.ro

Aceasta ar fi, schiţată în linii largi, icoana studenţimii — dacă o considerăm *omogenă din punct de vedere etnic.*

Dar după Unire şcolile secundare şi cele superioare au fost invadate de minoritari, în primul rînd de Jidani. Profitînd de egalitatea de drepturi cetăţeneşti, acordată cu atîta dărnicie şi lipsă de prevedere a oamenilor politici, Jidanii au început o luptă sistematică împotriva elementului romînesc chiar în domeniul în care predominarea Romînilor trebuia asigurată cu orice mijloace. Deşi funcţiunile de Stat nu le-au fost deschise decît în mod excepţional şi numai în anumite ramuri, profesiunile libere au fost cucerite de ei în aşa măsură încît în unele regiuni elementul romînesc nici nu mai contează. Numărul medicilor şi avocaţilor jidani de pildă este în unele oraşe excesiv de mare faţă de medicii şi avocaţii romîni. Cum în acest timp puterea economică a Jidanilor a sporit într'un mod nebănuit, făcîndu-i stăpîni ai oraşelor şi ai tuturor izvoarelor de îmbogăţire prin comerţ, industrie şi instituţiile financiare, primejdia înfiltrării lor în funcţiunile de Stat, ba chiar a unei revoluţii comuniste pentru cucerirea posturilor de conducere devine tot mai ameninţătoare.

Tineretul universitar romîn a simţit de cu bună vreme această primejdie şi a început organizarea rezistenţei. Această mişcare „naţionalistă" a depăşit, cum ştim, cadrele universitare, ea a răscolit întreaga clasă intelectuală şi a pus în mişcare şi massele largi, cu scopul de a ajunge pe cale legală şi constituţională în posesiunea mijloacelor prin cari să se poată opri instituirea dictaturii comuniste jidoveşti.

Nu intră în subiectul nostru de a expune fazele acestei lupte şi rezultatele ei, ci ne vom mărgini să arătăm care a fost, care este şi care va trebui să fie rolul studenţimii în această mişcare.

II.

Antagonismul naţional a despărţit deci studenţimea în două tabere duşmane: Romînii pe de o parte, Jidanii pe de altă parte. Studenţii creştini neromîni au păstrat şi păstrează în mare parte o atitudine neutră, iar numărul lor nu depăşeşte proporţia ce există între populaţia romînească şi celelalte naţionalităţi creştine. In general însă şi neutralitatea studenţilor creştini are două aspecte: studenţii germani şi polonezi simpatizează cu mişcarea naţionalistă romînească, pecînd între cei ucraineni şi maghiari se găsesc simpatizanţi şi chiar propagandişti activi ai mişcării co-

www.dacoromanica.ro

muniste-jidovești, dar nu fiindcă acești studenți ar fi comuniști și filosemiți, ci fiindcă stau subt influența politicei antiromînești, revizioniste, a politicianilor ucraineni și maghiari.

Mișcarea studenților romîni s'a desfășurat în două direcții. Mai întîiu studenții au cerut și cer în învățămîntul superior să se introducă „numerus clausus" pentru Jidani. Aci ei s'au izbit de rezistența hotărîtă a autorităților și a politicianilor. Autoritățile universitare au zis că legea nu îngădue oprirea Jidanilor dela înscrierea la Universități, iar politicianii au susținut ca „tratatele" nu permit să se schimbe legea.

Ar fi fost natural, credem noi, ca în conflictul care s'a născut în urma acestui refuz categoric al politicianilor de a examina situația și a găsi posibilitățile de satisfacere a cererilor juste ale studenților, profesorii romîni, cei universitari în primul rînd și apoi și cei secundari, să susție cu toată puterea revendicările studenților, ele fiind în acord deplin cu interesele neamului romînesc și ale Statului național romînesc. Dar numai o infimă și neînsemnată parte a profesorilor a sprijinit acțiunea studențimii. Aceeaș atitudine de indiferență, dacă nu chiar de dușmănie, au avut-o și ceilalți intelectuali romîni, fie funcționari fie liber-profesioniști. Mișcările studențești erau considerate ca inerente vîrstei și ca o continuare a agitațiilor „antisemite" iorghiste și cuziste de înainte de războiu intrate în tradiția Universităților romînești. Acest antisemitism instinctiv (biologic) al studenților era menit să servească, după opinia politicianilor, scopurilor electorale nu numai ale partidului antisemit, ci și ale celorlalte partide cînd aveau nevoie de o diversiune, de o manevră împotriva adversarilor, pentru a creia dificultăți guvernului în relațiile cu străinătatea, etc. Studenții se agitau exact cînd trebuiau să se agite și agitațiile incetau sau erau suprimate iarăș în momentul oportun. Intre studenți se ivi tipul studentului politicianist, orator, propagandist și — cu legătnri în lumea politică. Acești „conducători antisemiți" ai studenților îi găsim, după terminarea studiilor, în diferitele partide, deputați, prefecți pînă și miniștri, acuma însă apărători strașnici ai ordinei de Stat și respectuoși față de „tratate".

Dela Unire încoace din Universități au ieșit multe mii de intelectuali cari s'au răspîndit pe întregul cuprins al Țării. Toți aceștia, aproape toți, au fost, ca studenți, naționaliști și antisemiți „radicali".

www.dacoromanica.ro

Unde sunt ei şi cari sunt roadele naţionalismului lor în diferitele funcţii ce ocupă? O întrebare pe care şi-au pus-o mulţi. Cum se face că aceşti tineri însufleţiţi de dorinţa să scape Ţara de Jidani, au devenit în urmă indiferenţi în faţa primejdiei jidoveşti, ba uneori chiar părtaşi la acţinnea destructivă a comunismului iudaic?

Răspunsul: *acestor tineri le-a lipsit educaţia naţionalistă.*

Cu o intuiţie clară a văzut acest lucru unul din conducătorii studenţimii ieşene, un tînăr crescut într'un mediu familial în care s'a format caracterul său de naţionalist intransigent Ceea ce a arătat *Platon,* ceea ce au arătat toţi marii pedagogi şi oameni de Stat i s'a revelat acestui tînăr cînd generaţia de după războiu desfăşură steagul naţionalismului romînesc în lupta sa impotriva comunismului jidovesc. Regenerarea clasei conducătoarea romîneşi, condiţie de temelie pentru păstrarea neştirbită a hotarelor patriei noastre, nu se poate înfăptui fără formarea caracterului Romînului de elită, al intelectualului romîn legat sufleteşte cu toate fibrele fiinţei sale de neamul său, de ţara sa — şi *despărţit şi distanţat sufleteşte de tot ce este străin şi duşman neamului şi ţării sale.*

III.

Se va obiecta că această problemă a fost rezolvită prin organizarea Şcoalei Romîneşti. In şcoală se dă doar o educaţie naţională! Dacă vom cerceta mai deaproape realitatea, vom descoperi lucruri nebănuite de reprezentanţii oficialităţii şcolare.

Copilul evreu nu intră în şcoala romînească pentru a fi educat, ci pentru a dobîndi cunoştinţe. Educaţia i-o dă familia şi comunitatea naţională din care face parte. El e crescut în „iudaism", termen care cuprinde toate elementele cari, în totalitatea lor, constituesc o unitate indestructibilă. Iudaismul îl desparte pe copilul evreu de toate celealte neamuri, oriunde s'ar afla el pe faţa pămîntului şi orice şcoală ar frecventa. El este educat pentru a se izola de celelalte neamuri, pentru a le considera inferioare, menite să fie exploatate, înşelate şi, la nevoie, chiar distruse, dacă se opun dominaţiunii „poporului ales". Fanatismul religios stă la baza acestei credinţe neclintite în superiotatea absolută a Jidanilor. Educaţia copilului jidan începe din vîrsta fragedă, sufletul copilului e supus unei deformări sistematice pentru a-l face să între în forma prescrisă de „legea iudaică". Orice şcoală ar urma apoi jidanul, orice ocupaţie ar

www.dacoromanica.ro

avea, manifestările sale sunt determinate de acest caracter indestructibil imprimat prin *educaţia sa naţională*. Pe Jidani teoriile pedagogice savante nu-i interesează de loc, ei au sistemul lor practic şi experimentat de lungi secole, a cărui superiotate s'a evidenţiat prin păstrarea neatinsă a neamului lor şi prin ascensiunea lui în lupta cu celelalte popoare.

Ce fel de educaţie a primit şi primeşte copilul romîn? Există o educaţie romînească, o educaţie care să dea ca rezultat un tip desăvîrşit de Romîn, specifiic deosebit de toate celelalte neamuri, sau cel puţin atît de pronunţat unitar ca să se poată opune influenţei nefaste a jidanilor aşezaţi în massă compactă în Ţara noastră? Să începem dela ţărani. Adevărat este că ţăranul pe întreg cuprinsul ţării reprezintă un tip unitar. Copilul e crescut în tradiţiile şi formele vieţii ţărăneşti şi în credinţa strămoşească. Dar el nu e crescut pentru a se *izola* de alte neamuri, nu e crescut pentru lupta cu alte neamuri străine. Nici şcoala nici biserica nu-l învaţă să se ferească de duşmani, nu-l învaţă că e mai superior decît ceilalţi şi că e menit să stăpînească, dacă nu peste toate seminţiile pămîntului, cel puţin peste cele cuprinse în hotarele Statului romîn. Ci dimpotrivă: copilului romîn i se spune să fie blînd şi îngăduitor faţă de străini, să fie ascultător şi supus: capul plecat sabia nu-l taie. Dar copiii intelectualilor? Ce influenţă are asupra lor educaţia familială? Creiază ea un tip unitar de Romîn opus celorlalte neamuri? Oare nu cresc aci mai mult tipuri de francezi, nemţi şi chiar jidani? Nu cresc aci liberali, ţărănişti, cuzişti etc., mai mult decît Romîni? Formează oare Şcoala secundară un tip unitar din aceşti copii: ţărani, franţuziţi, nemţiţi, liberali şi ţărănişti? Poate înfăptui Universitatea acel tip unitar din materialul venit atît de diferenţiat din familii şi şcoala secundară?

Aci la Universitate, unde primejdia jidovească s'a arătat după războiu în toată grozăvia ei, unde politicianismul şi indiferenţa profesorilor s'a arătat în toată goliciunea, unde şi demagogii democraţi căutau să-şi recruteze agenţi electorali şi urmaşi destoinici în arta de a înşela mulţimea, s'a trezit reflexiunea tînărului care avea să organizeze *educaţia naţională*, crearea tipului unitar al Romînului, în stare să înfrîngă orgoliul iudaic.

Din intuiţia clară a acestui „conducător", a acestui „pedagog", că numai o educaţie naţională, severă, sistematică şi întemeiată pe norme rigide, poate înfăptui acel tip romînesc, unitar

www.dacoromanica.ro

şi indestructibil, s'a născut „tabăra de muncă“, şcoala naţionalismului romînesc.

Această instituţie trebue să şteargă toate deosebirile provenite din originea socială a studenţilor romîni, trebue să completeze lipsurile educaţiei şcolare, trebue să trezească şi să adîncească educaţia religioasă creştină căreia în familie şi şcoală i se dă o atenţia prea redusă, şi cîteodată e neglijată cu desăvîrşire, — pe scurt: ea trebue să-i dea tînărului un caracter indelibil de Romîn Creştin, care să rămînă inatacabil şi după terminarea studiilor. În felul acesta naţiunea romînească va dobîndi o elită a ei, deci naţională, impermeabilă faţă de orice influenţe străine, în orice domeniu de activitate ar încerca să se manifesteze.

Cu această instituţie de educaţie tînăra generaţie a păşit pe calea realizării postulatelor naţionale, cari la început păreau a fi izvorite numai din „entuziasmul unor tineri cari nu înţeleg încă adevărata stare a lucrurilor“, înţelegere rezervată politicianilor demagogi susţinuţi de presa jidovească.

IV.

Din tabăra de muncă păşeşte dîrz în vieaţă Romînul nou, tînărul legionar, cu sufletul oţelit, cu încredere în puterile proprii, cu mîndrie de stăpîn al ţării, dispreţuitor de lux şi desfrîu, dornic să înfăptuiască în muncă trudnică, alături de camarazii săi, o viaţă nouă, curată, cinstită, străbătută de idealurile şi năzuinţele neamului său.

Dar să ne întoarcem privirile spre acel infern din care a scăpat tînărul trecînd prin flacăra purificatoare a educaţiei legionare. Să privim înapoi şi pentru a cerceta dacă el a părăsit într'adevăr toate viciile şi slăbiciunile ce-l împovărau, dacă nu cumva într'un colţ al sufletului a rămas germenele răului în stare să-i distrugă cu timpul fiinţa şi să-i nimicească mîndria de legionar, dacă nu cumva rănile pricinuite de educaţia familială şi şcolară nu vor începe să sîngereze iarăşi la întîia ciocnire cu realitatea...

O mică digresiune şi comparaţie. Noi ştim cum în urma prefacerilor şi a diferitelor curente sociale şi politice imaginea „ţăranului romîn“ s'a schimbat şi ea. Pe vremuri, cînd ţăranul n'avea drepturi politice şi cei mai mulţi din ei erau iobagi, el era considerat ca „incult“, necioplit, leneş, răzbunător, viclean — avînd deci foarte multe însuşiri rele şi prea puţine bune.

www.dacoromanica.ro

Clasa conducătoare compusă în mare parte din oameni de origină străină, din Romîni înstrăinaţi sufleteşte prin educaţia ce primeau, avea grijă să păstreze distanţa între ea şi mulţimea „mojicilor". Cînd suflul democraţiei atinse şi ţările noastre trezind conştiinţa naţională şi împingînd la organizarea unui Stat naţional independent, clasa conducătoare trebui să facă apel la mulţime, să o „mobilizeze" pentru lupta naţională, pentru afirmarea drepturilor naţiunii romîneşti. Apăsarea tot mai simţitoare a Statelor străine, cari năzuiau să pună stăpînire pe pămîntul romînesc, deşteptă instinctul de conservare al clasei conducătoare solidarizînd-o cu pătura ţărănească. In acel timp, al Renaşterii naţionale romîneşti, fu descoperit „sufletul ţăranului". Poeţii şi scriitorii văzură cu uimire că ţăranul are o cultură a sa, obiceiuri străvechi cari dau vieţii sale o formă estetică desăvîrşită, au văzut că ţăranul e poet, că în casa sa se găsesc obiecte lucrate cu un gust artistic desăvîrşit, că graiul lui e bogat, mlădios şi plin de farmec, — în sfîrşit s'a descoperit că ţăranul este adevăratul Romîn, păstrătorul sufletului romînesc. La această admiraţie a poeţilor şi scriitorilor s'au adăugat laudele oamenilor politici cari descoperiră judecata sănătoasă şi cumpătată a ţăranului în chestiuni politice, deci înţelepciunea sa politică. Democratizarea progresivă aruncă la suprafaţă tipul demagogului. Acum începe o adevărată întrecere în a zugrăvi icoana ţăranului în cele mai frumoase şi ademenitoare culori. Toată lumea vrea să fericească ţărănimea, talpa ţării. La adunări politice, în ziare, pretutindeni se vorbeşte numai de ţărani. Rezultatul a fost că ţăranii au început să se creadă ei înşişi că sunt aşa cum spun „domnii". Ei păşesc tumultuos în arena politică, cuceresc, cu jertfe de sînge, poziţie după poziţie pînă la deplina lor emancipare politică şi economică. Tot în acest timp începe şi intrarea fiilor de ţărani cu ajutorul şcoalei democratice în clasa conducătoare.

Dar în cursul acestor procese sociale raporturile între clasa conducătoare şi ţărănime începură să ia altă înfăţişare Ţăranii descoperiră nesinceritatea oamenilor politici, desacordul între vorba şi fapta lor. Părerea ţăranilor despre domnii cari cerşesc voturile norodului făgăduind şi stelele din cer şi, după ce au fost aleşi, nici nu se mai arată prin sate, ci se ţin numai de „gheşefturi" cu jidanii, o cunoaştem cu toţii. Pe de altă parte şi domnii politicieni între ei îi descriu pe ţărani „aşa cum sunt": corupţi, luînd bani la alegeri dela toate partidele şi votînd cu guvernul, obraznici, nesăţioşi, nedisciplinaţi şi incapabili să orga-

www.dacoromanica.ro

nizeze şi să conducă instituţii economice etc. Politicianismul a dat naştere şi ţăranului politician: agent electoral, gheşeftar, primar corupt şi jidovit... La sate ţăranii sunt împărţiţi în tabere duşmane, în partide politice, iar politicianii şi jidanii întreţin o neîncetată agitaţie, zădărnicind orice muncă rodnică pentrn progresul real al satelor. Învăţătorii sunt consideraţi de ţărani ca o pacoste şi povară, preoţii şi-au pierdut autoritatea şi religioasă şi morală, căci şi unii şi alţii fac politică de partid. Tineretul sălbăteceşte, sectele religioase cîştigă aderenţi, înstrăinînd o parte din ţărănime şi de neam şi de lege. Astfel se deschide drum larg pentru acţiunea propagandistului comunist jidan...

Pe aceeaş linie, dar în alt cadru şi în altă înfăţişare, s'a desfăşurat şi viaţa studenţimii. Lăudată şi idealizată într'un timp peste orice măsură, ea se trezi deodată criticată şi dojenită cu asprime chiar de cei ce se ridicaseră cu ajutorul ei. Şi chiar cei ce înlesniseră intrarea fiilor de ţărani în şcolile secundare şi la Universităţi, cei ce atraseră prin acordarea de burse, scutiri de taxe etc., o mare mulţime de tineri dela sate pentru a-i face părtaşi la o viaţă mai superioară, îmbogăţită prin valori culturale pe cari numai Şcoala superioară le poate da, tocmai aceştia dădură semnalul de alarmă, cerînd oprirea „puhoiului de la sate".

A fost un moment de uluitoare decepţie pentru studenţime această schimbare bruscă a atitudinii „apostolilor studenţimii". Zguduirea sufletească a fost adînc simţită şi din cauza că studenţimea *începuse să creadă despre sine că este aşa cum o zugrăvise arta retorică a politicianilor demagogi cari avuseră nevoie de serviciile studenţimii.*

Studenţii veniţi dela ţară se treziră deodată suspendaţi în vid. Lipsiţi de sprijinul familiei care îi lăsase odată cu intrarea în liceu în sarcina Statului şi a diferitelor instituţii culturale, ei se văzură deodată ameninţaţi să rămînă pe drumuri, deoarece „criza" nu mai îngăduia întreţinerea unui număr atît de mare de studenţi dela ţară. Dar nici sudenţii fii de funcţionari, preoţi, învăţători etc. nu erau într'o situaţie mai strălucită, deoarece salariile fură reduse şi plata lor făcîndu-se „în măsura incasărilor" realizate de fisc.

Totodată însă studenţimea înţelese că o mare parte a vinei pentru această situaţie este a ei. Ea ascultase de glasul ademenitor al demagogilor, ea crezuse în ademenitoarele lor promisiuni, ea luptase cu încredere şi desinteresare, cu jertfe de sînge chiar

www.dacoromanica.ro

pentru un ideal care se dovedi în urmă că nu fusese decît o simplă „formulă“ demagogică pentru a trezi în tineret iluzia că lupta sa va duce naţiunea la izbîndă. Prinsă în vîltoarea luptelor demagogice tinerimea universitară îşi pierdu sufletul ei propriu. Cînd se trezi la reflexiune, ea se regăsi demoralizată, desbinată, într'o lume străină şi duşmănoasă, într'o lume în care virtutea era proslăvită pentru a ascunde viciul, în care patriotismul servea ca mască pentru cele mai murdare afaceri, iar cinstea şi legalitatea, trîmbiţate în piaţa publică, prevesteau jaful şi teroarea.

Tineretul făcu atunci gestul eroic de a se despărţi de acea lume nesinceră, roasă de toate viciile, trădătoare şi cinică. De aci începe lupta „tinerei generaţii“ impotriva „bătrînilor“. Această *mişcare a tineretului* trebue înţeleasă ca o năzuinţă de emancipare de subt influenţele unui mediu social haotic şi lipsit de norme morale, pentru a clădi o lume nouă, ordonată, călăuzită de un ideal bine lămurit. Minciuna, egoismul cinic ascuns subt masca virtuţii trebuiau să dispară, pentru a face loc unei acţiuni sincere, întemeiată pe virtuţi dobîndite prin muncă încordată în folosul naţiunii. In sufletul fiecăruia trebuia trezită dorinţa de a deveni bun şi virtuos, stăpîn pe instinctele animalice şi porniri egoiste, trebuia deci trezită dorinţa de a-şi dobîndi *libertatea morală,* izvorită din simţul de răspundere. In sufletul fiecărui tînăr încolţi dorinţa de a se arăta demn de faptele şi jertfele înaintaşilor şi demn de lauda şi admiraţia urmaşilor. Aşa se formă în sînul tineretului universitar *un nucleu de comunitate morală romînească,* o şcoală naţionalistă, în înţelesul şcolilor filosofice antice şi a primelor comunităţi creştine. Din acest nucleu se desvoltă şi creşte mereu comunitatea spirituală a legionarilor, a tinerilor cari şi-au dobîndit libertatea morală, cari s'au despărţit de haos pentru a crea din nou cosmosul romînesc, pentru a cărui înfăptuire s'au străduit şi murit generaţiile trecute şi care, pentru o clipă, a fost tulburat şi zguduit de demagogii degeneraţi uniţi cu pleava jidovească mînată de toate vînturile pe pămîntul romînesc.

Se'nţelege că cei interesaţi să menţină haosul au căutat şi caută să zădărnicească cu toate mijloacele *mişcarea tineretului,* şi mai ales adîncirea acestei mişcări şi pătrunderea ei în toate ţesuturile societăţii. Demagogii uniţi cu jidanii ar vrea să limiteze mişcarea în cadrele înguste ale vieţii universitare sau, cel puţin, să o îngrădească în domeniul politicei militante unde speră să o poată înăbuşi mai lesne.

www.dacoromanica.ro

In lupta care se desfăşoară conducătorii mişcării tineretului şi-au dat seama de această primejdie. Ei au văzut şi cunoscut că mişcarea trebue să depăşească cadrul îngust al politicei şi că lupta politică trebue să se sprijine pe o temelie solidă: pe o spiritualitate nouă pătrunsă în toate manifestările societăţii romîneşti. Conducătorii tinerei generaţii au înţeles că au de rezolvit mai întîiu o *problemă pedagogică*, de educaţie naţională, cu mult mai dificilă şi complexă decît şi-o imaginează pedagogii noştri specialişti şi mai ales cei improvizaţi.

V.

Studenţimea naţionalistă, ajunsă la reflexiune asupra situaţiei ei proprii şi emancipată de subt influenţa demonilor haosului, a trecut la organizarea autoeducaţiei, supunîndu-se unui traiu disciplinat şi închinat muncii. Dar problema este ca tînărul intrat la Universitate să vie deja format şi pătruns de noul spirit. Naţionalismul trebue să pătrundă deci şi în şcoala secundară. Această acţiune însă se izbeşte de mari piedici şi cere mult tact şi pricepere. Ea poate da rezultate numai dacă profesorii secundari tineri, ieşiţi din şcoala naţionalistă, vor şti să devie adevăraţi pedagogi romîni, punîndu-şi toată străduinţa în slujba idealului romînesc. In acelaş timp însă acţiunea trebue îndreptată şi spre şcoala primară şi, nu în urmă, spre familia ţărănească şi muncitorească. *Pentru a avea copii naţionalişti, trebue să le dăm părinţi naţionalişti.*

Aci se deschide un cîmp larg de activitate pentru studenţi, pentru tineretul naţionalist. Şcoala menită să formeze părinţi însufleţiţi de noua spiritualitate este pentru ţărani *Universitatea ţărănească*. O sută de astfel de şcoli ne-ar trebui pentru a schimba din temelii viaţa neamului romînesc, pentru a-i da un suflet unitar şi indestructibil, pentru a clădi *Cetatea Romînească*, vie şi puternică, străbătută de suflul trecutului glorios al naţiunii şi păşind mîndră spre un viitor plin de strălucire. In acest sistem de educaţie trebue prinsă şi muncitorimea romînă, prin cursuri serale cu un program în care istoria naţională, cîntecul romînesc, literatura şi arta romînească să ocupe primul plan.

Această viziune de o clipă a drumului ce duce spre lumină să nu ne înşele însă asupra greutăţilor ce se opun acestor înfăptuiri. Cu o încăpăţinare diabolică puteri oculte, al căror izvor e cunoscut de toată lumea, se pun deacurmezişul străduinţelor

www.dacoromanica.ro

tinerei generaţii naţionaliste. Naţiunea romînă a ajuns în robie. In oraşele Romîniei un neam străin şi păgîn s'a aşezat şi satele romîneşti şi creştine îi dau sclavi de muncă. Ţăranii sunt exploataţi, jefuiţi de roadele muncii lor, iar jidanii se îmbogăţesc şi conduc, prin corupţie, Statul. Cum ne-am putea imagina o acţiune de regenerare a neamului romînesc, de înfăptuire a unei comunităţi morale romîneşti, cînd fetele creştine cu miile servesc la Jidanii, căzînd pradă desfrîului şi propagînd apoi pe la sate imoralitatea şi bolşevismul, cînd pe moşiile „boerilor“ jidani şi în fabricele jidoveşti creştinul munceşte ca un rob şi e distrus sufleteşte prin propaganda comunistă ?

Le-ar plăcea acestor „boeri“ şi politicianilor vînduţi lor din preţul sîngelui sclavilor creştini ca tînăra generaţie romînească să nu facă politică ci pedagogie ! Ea face politică şi trebue să facă politică. Toată pedadogia ei e politică, e pedagogie cetăţenească, e chemare la luptă impotriva vrăjmaşului neamului romînesc. Tînăra generaţie cere libertate pentru politica ei, pentru acţiunea ei de izbăvire a neamului. Deviza ei în această luptă e „Totul pentru Ţară“ — şi muncă şi cîntec, şi viaţă şi moarte....

VI.

Lupta mare, aspră şi neîndurată, pentru mîntuirea neamului romînesc a pornit, cum era şi natural, din sînul studenţimii romîneşti şi în studenţime ea trebue să-şi găsească sprijinul cel mai puternic şi flacăra vecinic vie la care să se aprindă. Dar pentruca să fie aşa, în studenţime trebuesc cultivate toate virtuţile cari stau la temelia unei naţiuni puternice. Ori virtuţile nu se dobîndesc decît prin străduinţă personală, individuală. Fiecare student vine dintr'o comunitate întemeiată pe norme morale, in care sufletul său a fost format prin educaţie. Ajuns la Universitate studentul stă în pragul unei vieţi care cere dela el răspundere, alegerea drumului spre o ţintă lămurită. In vremuri normale drumul e neted şi împlinirea datoriilor uşoară. Tînărul intră într'o comunitate bine rînduită şi străduinţa sa e îndreptată spre desăvîrşirea ei. Tînărul de azi nu poate trece pragul fără să se oprească şi să reflecteze. Căci dincolo drumul e presărat de piedici, se desparte în mii de cărări şi nicăiri nu se zăreşte luminişul. El trebue să înţeleagă că muncă grea îl aşteaptă pentru a tăia din nou cale spre lumină. Are el oare destulă „virtute“ pentru a începe cu sorţi de izbîndă această muncă, sau se va

www.dacoromanica.ro

pierde pe una din cărările pe cari rătăcesc cei ademeniți de duhurile necurate ale democrației demagogice romînești? La intrarea acestor cărări stau toate ispitele: bogăție și lux, desfrîu, trîndăvie și viață ușoară, la începutul drumului drept stă un singur semn: un tîrnăcop înfipt de conducătorul tinerei generații.

Și așa învie iarăș pentru tînărul student romîn de astăzi străvechea poveste despre Hercule la răspîntie. Hotărîndu-se pentru calea virtuții tînărul intră în comunitatea celor ce construesc viitorul neamului romînesc, celor ce ucid fiare sălbatice și curăță grajdul lui Augias, celor ce, poate, vor trebui să îmbrace cămașa lui Nessus ....

O comunitate națională puternică nu se poate întemeia decît prin străduința neîncetată a fiecărui individ. Condiția este ca în conștiința indivizilor cari năzuesc spre înfăptuirea ei să se trezească imaginea ei clară, ideea comunității perfecte, și ca sufletul lor să fie plin de virtute și de credința nesovăitoare în izbîndă.

Traian Brăileanu.

Temeiurile istorice ale Mișcării din 1922.

I.

Rezistența și acțiunea unei comunități naționale se organizează în Stat. O națiune poate rezista cîte-odată și fără a avea un Stat. Comunitatea jidovească, de pildă, s'a conservat din cele mai vechi timpuri mulțumită organizației sale religioase. Organizațiile: morală, religioasă, economică, culturală, sunt cadre în care se poate manifesta o comunitate națională. Cu timpul comunitatea își stabilește anumite principii superioare, cari întrînd în obiceiu și tradiție devin punctele ei de reazim. Aceste principii depind de mediul geografic, de cel biologic și de cel social. Ele vor varia deci dela popor la popor, vor varia fundamental la rase diferite. A călca principiile de bază ale comunității înseamnă a servi conștient sau inconștient interesele altor comunități, înseamnă a lucra la destrămarea comunității. Avînd la bază aceste principii observăm la fiecare comunitate națională două tendințe.

a) Tendința de structurare, de disciplinare, care duce la formarea unei elite conducătoare. Un neam nu poate trăi independent cînd nu-și poate forma o clasă conducătoare națională. Un neam poate trăi fără Statul său național, fără unele categorii sociale, dar el nu rezistă fără conducători. Jidanii n'au avut țărănime

www.dacoromanica.ro

dela Titus pînă azi. In momentul cînd clasa conducătoare e ameninţată de infiltraţia valorilor spirituale sau biologice ale unei alte comunităţi, se formează în mod necesar o nouă elită socială, care ia conducerea comunităţii. Şi invers, elitele nu se formează fără pricini adînci de destrămare a comunităţii.

b) Într'al doilea rînd, avem la orice comunitate naţională tendinţa de completare a golurilor, tendinţa deci de-a stabili un echilibru cît mai perfect. Se părea că jidanii fac excepţie dela această regulă, dar astăzi toată lumea ştie cît de asiduu se lucrează pentru înfiriparea împărăţiei iudaice universale pe de-o parte, la reclădirea Palestinei pe de altă parte (alternativă pentru cazul cînd prima ar rata). Pericolul la care e expusă orice comunitate constă în închiderea drumului pentru îndeplinirea ţelurilor ei. Un lucru e clar: nici-o comunitate nu lucrează pentru îndeplinirea scopurilor altei comunităţi. Dacă ar face-o, cele două comunităţi s'ar nivela, s'ar contopi.

Fiecare comunitate are deci aceste două tendinţe: formarea unei baze puternice pentru un echilibru stabil şi finalizare în adîncurile ei. Felul cum se îndeplinesc acestea variază după condiţiile şi timpul în care trăeşte comunitatea. In aceste procese de adaptare la mediu elita conducătoare e supusă mai uşor fluctuaţiunilor. Pentru a-şi păstra puterea e nevoe ca ea să se bazeze pe cantitatea biologică, materială a naţiunii. Ea trebue să fie naţională. Valorile cu care se alimentează o elită naţională însă nu sunt deloc satisfăcătoare dacă ele proectează numai cantitate. O elită trebue regenerată din naţiune, dar ea trebue mai ales să păstreze toate valorile autohtone spirituale. Acestea singure, precum am spus, formează raportul armonic între comunitate şi mediul ambiant. O pildă simplă: Dragostea la arieni e platonică, la jidani e contractuală. Arianul se căsătoreşte din dragoste şi numai în acest caz are şanse să întemeieze o familie fericită. Jidanul îşi zice: „Ea are 100,000 lei, eu am 50,000, amîndoi deci putem deschide o prăvălie, şi trăi fericiţi". In cazul jidanului o asemenea căsătorie are toţi sorţii de a fi fericită. Sub influenţa spiritualităţii iudaice, se fac de o vreme şi între arieni căsătorii din interes. Fondul arian însă întră numaidecît în acţiune. Rezultatul nu poate fi decît dezastruos [1]). Aci găsim un fir al labilităţii căsătoriilor în elitele democraţiilor actuale. Valorile spirituale autohtone sunt singurele cari ar trebui să

[1]) B. Sluşanschi pune aceaş problemă în Revista I c o n a r I, 3: Satanismul erotic şi etica iubirii.

www.dacoromanica.ro

călăuzească întreaga acțiune a clasei conducătoare. Orice influență din extern trebue filtrată și admisă numai cînd ea nu contrazice ci consolidează valorile autohtone. O pildă frumoasă ne dă clasa conducătoare japoneză, care a filtrat tot ce, cu voință, a primit din extern, întărind pozițiile comunității naționale.

Pornind de aci vom analiza poziția spirituală a elitei noastre conducătoare după actul Unirii.

II.

Clasa conducătoare romînească a slăbit după războiu sub limitele așteptărilor. A porni la o remediere a răului înseamnă în primul rînd a-l cunoaște. Din pricina constituției sale biologice și spirituale clasa politică dela noi n'a putut răspunde așteptărilor. Dl. prof. T. Brăileanu, într'o conferință ținută în Noembrie al acestui an, a arătat că clasele conducătoare din fostele provincii subjugate, secondate de forțele jidovești, au reușit să înfrîngă ofensiva romînească asupra pozițiilor odată stăpînite oficial de aceste clase.

Problema e extrem de gravă, înfrîngerea e recunoscută chiar de către clasa noastră conducătoare. Am ajuns astfel de pildă ca'ntr'un oraș cum e Cernăuțul jidanii să se considere stăpîni inexpugnabili; un ministru să declare public că orașele ardelene n'au fost niciodată romînești fără ca măcar să fie alungat din guvern. Cum se explică această slăbiciune?

După 1821 Romînii au parte largă de influența franceză. Conștiința națională începuse a se deștepta prin inimoasa mișcare latinistă. Poeții visau deasupra Daciei imaginea întreagă a pajurei romane. Din Nord însă amenința colosul rus. Ne dădeam seama că suntem încercuiți în marea slavă. N'am putea susține că împrejurările politicei externe nu ne-au favorizat. În momentele acestea de largă perspectivă, clasa conducătoare de atunci nu era însă pregătită pentru a le înțelege. Ea a fost înlocuită cedînd noii burghezii în formație. În constituția acestei burghezii au intrat o mulțime de elemente eterogene. Toate acestea au fost asimilate la suprafață numai pentru spiritualitatea romînească. Iată împrejurarea pe care credem că trebue să o relevăm în primul rînd pentru a lămuri acest lucru: În momentele acestea de început, cînd Romînii abia își înfiripau un Stat, naționalismul trebuia să însemne izbucnirea spiritualității armonice, cu rădăcinile în sufletul neamului, care să noteze un sens romînesc în lume Sufletul capabil să ne încălzească, e sufletul trac. E singurul crescut

www.dacoromanica.ro

din pămîntul şi cerul romînesc. V. Pârvan în Getica sa a demonstrat pentru totdeauna superioritatea istorică a sufletului trac. Sufletul acesta se găsea amalgamat în poporul romîn cu sufletul roman. Cu adevărat mîntuitoare a fost în această vreme descoperirea comorilor din literatura şi folclorul romînesc. Clasa conducătoare însă a crezut că pentru a salva suflul latin al poporului romînesc — despre cel trac ştia prea puţin, — avem nevoe de o îndelungată baie latină. Franţa era cel mai mîndru focar de spiritualitate latină al timpului. Faptul acesta ne-a mînat spre Franţa. Toate ţările veacului al XIX-lea au primit lumina de acolo. Nu se putea demonstra prin motive serioase că baia noastră de latinism era exagerată. Reacţiunea conservatoare a fost lesne înfrîntă. Trecem fără a discuta asupra eficacităţii părţilor bune din această influenţă franceză. Avem rezultate absolut evidente. Cele mai multe reforme democratice dela noi au fost susţinute de influenţa franceză. Un ultim impuls îl însemnăm prin intrarea Romîniei în războiu alături de Franţa. Dar, alături de părţile bune, pătura noastră conducătoare a asimilat şi pilulele desagregante cari germinau în spiritualitatea revoluţiei franceze. Ce e drept pericolul pe atunci era prea puţin evident. În Franţa el a început a se evidenţia abia astăzi cînd se vorbeşte de „ceasul hotărîtor al Franţei".

În valorile spirituale ale revoluţiei franceze naţionale au fost sudate valorile spiritualităţii francmasoneriei iudaice şi internaţionale. În Franţa secolului trecut, susţine cunoscutul om de stat francez Tardieu (într'o recentă lucrare a sa: *Sur la Pente)*, nu puteai ajunge la nimic dacă nu erai francmason. Acest lucru arată ce importanţă se dădea francmasoneriei în Franţa, în vremea cînd noi făceam în spiritualitatea franceză o exagerată baie de latinism. Pe de-o parte naţionalismul nostru ne mîna la punerea în valoare a comorilor autohtone, pe de altă parte influenţa franceză ne imbuiba cu valori iudaice. Între cele dintîi şi cele din urmă noi am ales ceea ce, ni se spunea, că ne va face un popor *civilizat, european.* Valorile autohtone romîneşti erau, după vorba francmasonilor, valori *balcanice.* Cu alte cuvinte noi am făcut şi o baie forţată de iudaism. Presa francmasonisată a Franţei nu stima dela dela noi decît ceea ce vedea că e asimilat pentru francmasonerie. Nu ni se recomanda nimic ca demn de admirat decît ceea ce era francmasonic sau francmasonisant. S'au înfiinţat încă înainte de Unirea Principatelor şi la noi loji francmasonice, în care au intrat cei mai buni romîni cu

www.dacoromanica.ro

intenţia sinceră de-a ne desbalcaniza şi a pregăti spiritul european în Romînia. Şcolile şi instituţiile culturale romîneşti au început să se *umanizeze*. Ele erau puse în serviciul neamului, dar mai ales al umanităţii. Pe încetul s'au umanizat scriitorii, presa, oamenii politici cei mai importanţi, întreaga elită conducătoare. Această operă de umanizare a fost secondată cu toată intensitatea de presa şi finanţa romînească intrată pe mînile jidanilor. Vom avea ocazia să vedem că pînă şi cei mai calificaţi naţionalişti romîni, aceia ce au sesizat pericolul, nu s'au putut desbara definitiv de acest spirit zis european, iudaic.

Pericolul consta nu în faptul că aceste valori imitate şi asimilate de clasa noastră conducătoare, erau iudaice, ci în faptul că ele contraziceau cu o periculoasă tărie valorile spirituale autohtone, tinzînd la desagregarea comunităţii romîneşti. Influenţa francmasoneriei franceze n'a putut seca izvorul de spiritualitate care e neamul romînesc, ea a isbutit să sape însă o prăpastie spirituală între el şi conducătorii lui. Odată conflictul trebuia să izbucnească. El a izbucnit tumultuos abia acum 13 ani, la 1922. Între întreaga mişcare naţionalistă de dinainte de această dată: 10 Decembrie 1922, şi cea dela această dată înainte e o deosebire fundamentală, care se cere lămurită.

Iudaismul şi romînismul sunt două lumi, între cari lipsesc punctele de adeziune. Incepînd cu concepţia despre viaţă şi terminînd cu ultimele manifestaţii biologice găsim o mai mare deosebire faţă de ei decît faţă de toţi barbarii năvălitori. Aproape tot ce e pentru ei creator, pentru noi e destructiv. Ceia ce pe ei îi uneşte, pe noi ne desparte. Scopul lor e dominaţia materială, al nostru în primul rînd dominaţia spirituală. Dumnezeul lor le-a spus că-i va face stăpîni peste toate popoarele, al nostru ne-a spus că adevărata fericire nu e în lumea aceasta [1]). Pentru sufletul trac moartea e singurul prilej de a dobîndi fericirea.

Clasa conducătoare romînească de astăzi n'a trăit niciodată valorile autohtone, pentrucă în momentul cînd a fost prinsă în inelul francmasonic ea încă nu era pe deplin asimilată lor. In locul spiritualismului trac ea a importat materialismul marxist, în locul ordinei, disciplinei şi erarhiei noastre latine, ea a importat libertatea democraţiei francmasonisate, care a destrămat forţele creatoare ale neamului. In locul credinţei în puterile noastre, ea ne-a proectat spectrul unei ficţiuni, cu scopul, pe care

[1]) Cartea lui *Alecu Cantacuzino: Intre lumea legionară şi lumea comunistă, Bucureşti 1935,* se ocupă pe larg de aceasta problemă.

www.dacoromanica.ro

nu l-am înțeles, de-a ne iudaiza: umanitatea. In locul credinței în Dumnezeu, a pus negativismul ateist. In locul eroismului drept arian, a preferat eroismul speculativ, iudaic. In locul eticei creștine ea a ales etica zisă machiavelistă, care de fapt n'are nimic cu adevărata etică socială a lui Machiavelli, ci e popularizarea eticei de veacuri iudaice. Prestigiul bisericii nu mai putea fi susținut. Biserica deveni o „instituție medievală de speculație", a preoților. Naționalismul sincer, deveni o formulă „huliganică" nedemnă de oameni „inteligenți" într'o vreme cînd toată lumea luptă pentru „umanitate". O mistică națională a ajuns să însemne pentru clasa conducătoare pur și simplu revenirea la „întunericul evului mediu".

III.

Războiul mondial a însemnat pentru noi o imensă deslănțuire de forțe autohtone. Francmasoneria n'a eșit niciodată pe front, ea a uneltit cel mult în umbră. Temperatura înaltă a războiului a desfăcut pojghița de iudaism ce se închegase peste noi. S'a descoperit pentru cîteva clipe sufletul adevărat romînesc. Taberele s'au constituit: de-o parte aceia ce n'au avut ocazia să-și facă școala francmasonică a „umanității", ci și-au făcut educația pe cîmpul de luptă, adăugîndu-se la aceștia și cei cărora li s'a descoperit sufletul uitat în adîncurile istoriei noastre; de cealaltă parte ambuscații războiului și cei amețiți de umanitarism. Conducerea efectivă politică au luat-o aceștia din urmă. Indată după război aproape nu găseai profesor universitar neatea și nemarxist. Inșiși conducătorii mișcării „naționaliste democrate", nu s'au putut debarasa de toate valorile iudaice pe care le-au primit prin educația din școala romînească. Tendințe'e lor sincere nu excludeau încă impuritatea iudaică. Îi vedem astfel pe acești oameni, întrebuințînd aceleași arme impotriva francmasoneriei, pe care le întrebuințează francmasoneria împotriva noastră. Acest lucru ar fi fost admis, numai dacă naționaliștii romîni ar fi fost pătrunși de sufletul romînesc ne-alterat de iudaism, întrebuințînd aceste arme, numai fiindcă și-ar fi dat seama de superioritatea lor. In realitate, în această vreme nici unul din noi nu ne descoperisem întregul suflet romînesc. Intrebuințînd metodele de luptă iudaice, noi dovedeam că am fost scoși de pe linia de rezistență a neamului. În această vreme naționaliștii romîni își închipuiau că eliminînd pe jidani din mijlocul nostru

www.dacoromanica.ro

am salvat totul. Făcînd aceasta, în realitate făceam foarte puţin. Cu alte cuvinte eliminam microbii, dar pieream otrăviţi de toxinele cu care ei ne-au umplut sufletul. Tot ce-am fi putut face cu ajutorul acestor arme iudaice, era sdrobirea materială a hidrei renunţînd la crearea patriei romîne.

Valorile autohtone au izbucnit la început numai în sufletul cîtorva tineri, cari au devenit promotorii şi conducătorii mişcării romîneşti din 1922. N'au fost înţeleşi decît de foarte puţini. Studenţimea a fost organizată încet. In 1922 putem vorbi numai de o mişcare studenţească. In această vreme partidul naţional democrat încetase acţiunea. Profesorul Iorga, înfrînt de valorile iudaice, demonstră prin retragerea sa falimentul tacticei de pînă acum. Democratismul a fost fatal naţionalismului romîn. Profesorul A. C. Cuza, mai întransigent, se retrase descurajat la catedra sa. Studenţimea izbuteşte totuşi să-l readucă în vîrtejul luptelor naţionaliste. Astfel ia fiinţă în 1923 Liga Apărării Naţionale Creştine. Nimeni nu bănuia încă, deosebirea fundamentală între sufletul luptătorilor bătrîni, cari suferiseră o înfrîngere, şi sufletul tinerilor luptători. Conflictul avea să izbucnească însă curînd. Nu putem stărui aci asupra acestor evenimente expunînd toate motivele cari au adus la desbinarea din Ligă. In linii generale însă vom arăta că desbinarea era inevitabilă, şi necesară. Camaradul I. Moţa arăta într'un articol din revista A x a, acum doi ani, deosebirea fundamentală între legionarism şi cuzism. Eroismul mişcării legionare n'a putut fi cuprins de cei bătrîni. Bătrînii nu puteau înţelege eşirea eroică a tineretului. In locul acestui *eroism izbitor de romînesc*, ei cereau un *eroism* mai mult *electoral, speculativ* de care nu ne dam seama că e eroismul democraţiei jidoveşti.

Deosebirea dintre cele două tabere era mult prea adîncă. Intr'o tabără, luptătorii bătrîni cu concepţii pe care le-au trăit, la aceştia s'au adăugat destule lichele fără nici o concepţie, cari pentru a-şi satisface ambiţiile lor personale, căutau să pară devotaţi integrali ai naţionalismului. De cealaltă parte s'au ales cîţiva bătrîni iluminaţi şi tineretul sincer. Atmosfera devenea tot mai încărcată. Era între aceste două tabere o deosebire de concepţie de viaţă, de fond adînc, nu numai o deosebire de tactică. Se spunea dintr'o parte: *Nu importă prin ce mijloace vom ajunge la putere, principalul e să ajungem, pentrucă pe urmă neamul romînesc va fi salvat.* Majoritatea nu s'a întrebat: dacă ajungînd prin orişice mijloace la putere — cu gînduri bune

www.dacoromanica.ro

desigur — nu vei căuta prin orișice mijloace să te menții la putere, chiar atunci cînd nu vei fi în stare să-ți pui în practică programul dorit. Dacă pătruns de puterile răului te mai puteai debarasa de ele. Această întrebare părea nelegitimă.

De cealaltă parte însă se spunea: *Mai bine să cădem pe calea onoarei decît să biruim prin desonoare.* Intr'o parte, se pregăteau *programe*, în cealaltă se căutau *oameni tari și pătrunși de sufletul romînesc.* Cînd s'a văzut că oameni pentru vremurile noui aproape nu se găsesc, că ei trebue creați și separați complect de cei atinși de buretele francmasoneriei, s'a ridicat acel monument al educației romînești, tabăra de muncă dela Ungheni și Rîpa Galbenă. Nici această acțiune n'a fost înțeleasă. Ce puteau înțelege oamenii cari primiseră *educația speculației* din această *școală a muncii?* Dar unde era principiul *disciplinei* și erarhiei care să structureze, să reglementeze valorile? Sunt principii axiomatice pentru latinul comunității noastre. Fără aceste axiome orice comunitate nu reușește să se impună, să se menție. Sufletele democratizate, nu puteau admite „militarizarea". Toate marile începuturi au îmbrăcat *scutul tăcerii,* al trăirii în sine, al pătrunderii bunătății nedeterminate a lucrurilor. Legea tăcerii înseamnă moarte pentru creerele democratice.

Se confunda francmasoneria cu înscrierea în lojile francmasonice. Majoritatea celor ce luptau împotriva francmasoneriei trăiau însă valorile ei. Stînd astfel lucrurile pentru cei ce nu-și puneau problema ajungerii la putere ci erau frămîntați de destinul comunității romînești, separarea era necesitate. Separarea a intervenit după o îndelungă meditare din ambele părți. Ea nu s'a făcut în termeni atît de aspri precum obișnuește să ne-o redee demagogia naționalistă. A fost o separare sinceră. Nici bătrînul Cuza nu mai dorea activitatea ce i se părea impulsivă și periculoasă a Căpitanului și-a camarazilor săi dela Văcărești și Galata, nici tinerii nu puteau lupta pentru concepția de viață cuzistă. Mai reținem un lucru: Ridicarea Ligii s'a făcut numai mulțumită impulsului romînesc dat de către mișcarea studențească, ea și-a pregătit mereu moartea prin valorile francmasonice.

Din această scurtă privire reese clar un lucru. Mișcarea dela 1922 e cu totul alta decît mișcarea națională democrată cu care au fuzionat peste un an. Cele două mișcări s'au dovedit complect distincte, urmînd țeluri în aparență comune, în realitate diferite. Deosebirea fundamentală constă în faptul că

www.dacoromanica.ro

naţionalismul cuzist n'a putut elimina valorile nepotrivite cu sufletul nostru daco-roman. Aceste valori naţionalismul democrat le-a luat dela francmasoneria iudaică. Biruinţa acestui naţionalism, nu rezolvă deci problemele vitale ale poporului romînesc. Orice formă ar lua, pînă la urma urmei acest naţionalism, atîta vreme cît el nu se va opune fundamental spiritualităţii iudaice, a cărei traducere în politica romînească o numim politicianism, nu va rezolva nimic. În fine indiferent dacă naţionalismul acesta va ajunge la putere ori nu, mişcarea legionară a desfundat pentru totdeauna izvoarele romînismului. S'a putut verifica astfel că valorile autohtone sunt mult superioare şi ca principii de luptă şi ca principii de viaţă, valorilor iudaice. Politica tinerei generaţii este cea a *Principelui* romînesc, a lui Ştefan cel Mare. Naţionalismul romînesc va tinde la înlăturarea germenilor de distrugere din comunitatea romînească organizînd-o pe aceasta după principiile nemuritoare ce curg în sîngele ei. Dela democraţia iudaică la naţionalismul democrat e totuş un imens pas înainte. Faptul acesta nu trebue să fie neglijat. Deaci şi stima tinerei generaţii pentru oameni de talia lui Cuza, Goga sau Vaida. Experienţa dela 1923—1927 însă nu e probabil să se mai repete. Unirea forţelor naţionaliste legionare cu celelalte forţe naţionaliste ar duce, desigur, la o destrămare catastrofală a tuturora. Numai în cazul cînd spiritualitatea ce însufleţeşte grupările naţionaliste din sfera Legiunii, ar suferi o transformare totală spre autohtonism, fuziunea ar fi rodnică. Lucrul acesta nu se face însă într'o zi. În baza legii de inerţie el apare aproape imposibil. Transformările totale pot avea loc numai la temperaturi mari. Prin acestea a trecut numai mişcarea dela 1922 — care a rezistat pînă azi pe poziţie. Paşii cari vor veni pe urmă nu vor putea decît imita, dar a imita nu înseamnă a trăi deplin.

Orice comunitate atîta trăeşte cît poate ţinea nealterate principiile ei de bază. Ea poate fi eternă, dacă principiile ei sunt superioare, eterne. Numai acele manifestaţii rămîn în istoria unui popor, cari sunt expresia sufletului său Numai acestea le putem numi mişcări. Acţiunile sporadice se sting repede. Mişcarea naţionalistă romînă nu e deci o acţiune sporadică, ea are rădăcini adînci în sufletul poporului romîn. Cine ar cerceta serios ar vedea că o asemenea mişcare nu poate fi distrusă, decît distrugînd însăşi comunitatea din care ea se alimentează: neamul romînesc.

www.dacoromanica.ro

Şi mai e, pentru ceva, singurul drum romînesc acesta. E drumul cel mai spinos şi mai greu. Păstrînd credinţa din zicătoarea strămoşilor credem că e singurul ce duce la lumină şi împăcare.

George Macrin.

Imperialismul romîn ca ideal naţional.

Dedesubturile politicei internaţionale actuale ne pun în faţă o nouă orientare generală nu numai a politicei noastre externe, dar şi a năzuinţelor naţionale. Constelaţia politică a Statelor aliate Franţei, din cauza aspiraţiunilor şi intereselor divergente, a contribuit la slăbirea autorităţii Ligii Naţiunilor, făcînd astfel jocul politicei de desagregare a Germaniei şi Ungariei, cari luptă din răsputeri pentru revizuirea tratatelor incheiate după Războiul Mondial. Constrînsă de această stare de lucruri, Franţa îşi îndreaptă ochii către Est, căutînd a cîştiga alianţa U. R. S. S., spre a contrabalansa acţiunea concernului politic al Puterilor Centrale în cap cu Germania. — Diplomaţia secretă germană, urmînd aceeaş metodă de înaintea Războiului Mondial, a căutat să stabilească o legătură confidentă cu marele şi puternicul imperiu al Japoniei, care are acelaş înteres pentru cucerirea de teritorii în Extremul Orient şi în Asia, spre a putea plasa surplusul de populaţie şi produsele sale economice. Această comunitate de interese face ca, în timp ce Franţa semna tratatul de alianţă cu U. R, S. S., ambasadorii germani să se sărute cu cei japonezi în principalele capitale ale Statelor din Europa. Era un indiciu de înţelegere tacită pe baza unei comunităţi de sentimente şi în acelaş timp un avertisment dat Statelor învingătoare că Germania, scăpată nedistrusă materialiceşte din Războiul Mondial, nu doarme, ci caută să se întindă către Est spre a da mîna cu imperiul Nipon, dornic de războaie. Germania şi-a dat seama în Războiul Mondial că o acţiune împotriva Franţei, ieşită învingătoare şi întărită materialiceşte, nu i-ar aduce nici-un folos practic expansiunei populaţiei sale şi plasării mărfurilor şi atunci şi-a îndreptat speranţele către Est, unde vizează *printr'o lovitură de ciocan* să cucerească ţărmurile mării Baltice cu teritoriile ce au ieşire la mare, — aşteptînd în acest scop momentul oportun.

Nu de aceeaş părere sunt şi Japonezii, cari încrezători în forţa lor spirituală şi morală, mai mult decît cea materială, vor să cucerească teritorii în Asia prin acţiuni chibzuite şi stăruitoare.

www.dacoromanica.ro

Apele oceanului Pacific şi ale mărei Galbene şi Japone, închizînd insula Nipon, iar pe de altă parte vulcanii acestor iusule, fac ca imperiul Japonez să fie un focar nestins de mişcări războinice. Apa şi focul fac din cetăţeanul japonez un soldat de temut.

Deaceea să nu ne mire dacă mîne, poimîne ne vom trezi cu *pericolul galben la porţile munţilor Urali*, cînd Japonezii vor putea da mîna cu Germanii la Moscova! Aceasta este directiva de viitor a politicei internaţionale şi în cadrul ei vom trebui să ne pregătim şi noi orientarea aspiraţiunilor noastre.

Recenta intervenţie a Italiei în Abisinia, a cărei politică externă este antrenată de politica germană şi japoneză cu sau fără banii Angliei, în cazul unei eşuări datorite mai mult ajutorului ascuns cu material de război şi ofiţeri de către Germani, Japonezi şi Turci, ar submina adînc autoritatea Ligii Naţiunilor, slăbind în acelaş timp concernul politic al Franţei în Europa. În acest caz jocul politicei Germaniei ar fi încoronat de succes şi Germania cu Japonia ar merge cu paşi siguri către îndeplinirea scopurilor lor, urmînd a dicta politica întregei lumi.

Ne pare cel puţin curioasă publicaţia răspîndită asupra efectivelor şi materialelor de război ale *marei armate italiene în Africa,* cînd ştiut este că necesităţile contrainformative ale războiului ne impun păstrarea unui secret absolut în acest domeniu. Şi ne întrebăm atunci, dacă nu cumva Mussolini, conducătorul de astăzi al Italiei, a vrut numai să-i sperie pe Abisinieni spre a-i face să-i cedeze teritoriul dinprejurul oazei Ualual, dînsul ferindu-se de un eventual război în Africa, unde ştie că nu va avea de luptat numai cu forţa armată a Abisinienilor, ci şi cu clima potrivnică a acelui ţinut ecuatorial, la care se va adăuga puterea organizatorie a ofiţerilor germani şi forţa morală a celor japonezi şi turci. Este un mare semn de întrebare la care nu va putea răspunde decît viitorul şi înţelepciunea politicei Franţei.

Totuş acest eveniment nu va putea fi considerat decît ca o diversiune în cadrul politicei internaţionale, al cărei rezultat nu va putea schimba directiva politică germană şi japoneză. Oricare va fi desnodămîntul războiului Italiei în Africa, Romînia va trebui să-şi orienteze politica către orient. Pentru aceasta ne trebuie luminarea conştiinţei populare în vederea Imperialismului către Est şi o reorganizare a armatei noastre, capabilă a se împotrivi unei acţiuni revizioniste ungare şi în acelaş timp în stare să

www.dacoromanica.ro

înainteze către Est, atunci cînd momentul va veni şi care nu va întîrzia să vină.

Situaţia creată de la orientarea actuală a politicei noastre fiind pe deoparte potrivnică năzuinţelor noastre naţionale şi pe altă parte avînd grave repercursiuni economice — financiare, ce nu se vor putea înlătura cu toată iscusinţa conducătorilor noştri politici, ne impune ieşirea din letargie şi afirmarea puterii noastre naţionale spre a servi umanităţii, făcînd unirea cu Romînii moldoveni din „Republica Autonomă" a Moldovei — Transnistriene, creiată de Moldovenii transnistrieni după revoluţia dela 1917, la 19 Aprilie 1925, şi nu de guvernul sovietic din Moscova, cum se crede la noi încă, spre a face propagandă pentru alipirea Basarabiei la Republica Moldovenească în U. R. S. S.

Aceasta este dorinţa Moldovenilor transnistrieni, cari vreu alipirea la Romînia pentru a scăpa de îngrădirile vieţei comuniste şi de munca forţată, spre a dobîndi proprietatea individuală, libertatea şi protecţia individuală, şi mai presus de toate credinţa şi biserica lui Hristos. **I. N. Mailat.**

Etnografia şi etnologia

(*Richard Thurnwald,* Die menschliche Gesellschaft in ihren ethno-soziologischen Grundlagen. Vol. I, Introducere. Vezi „Insem. Soc." N-rele 6 şi 7).

Etnografia este o ştiinţă descriptivă. Ea ne dă fapte, şi anume privind înzestrarea materială a vieţii, instituţiile şi credinţele unei societăţi. Ea se deosebeşte de *etnologie*, care vrea să explice faptele, să le stăpînească ordonîndu-le, comparîndu-le şi înfăptuind sinteze după criterii unitare.

Termenul german pentru etnografie este „Völkerkunde", cel pentru etnologie „Völkerforschung". Important este ca criteriile de clasificare şi sintetizare să rezulte chiar din materialul adunat de etnografie. Cum însă acest material e foarte variat provenind din toate climatele, rasele şi culturile posibile, e foarte dificil să ajungem pe cale inductivă la cuprinderea şi pătrunderea sa. Din această cauză aplicarea unor principii împrumutate din alte domenii a fost totdeauna foarte ademenitoare. De acest fe la fost, de pildă, aplicarea brută a vechei teorii evoluţioniste. Se aseamănă cu aplicarea unor puncte de vedere luate din fizică, matematică sau biologie în sociologie. Simboluri luate din alte domenii de cercetare schimo-

www.dacoromanica.ro

nosesc şi desfigurează ordinea şi conexurile într'un material cu totul diferit şi aparţinînd cu totul altor dimensionalităţi.

Proveniența însaş a materialului etnografic implică dificultăţi extraordinare pentru utilizarea şi prelucrarea sa ştiinţifică. Exploratori, misionari, fermieri, etnologi, oameni politici specialişti în chestiuni coloniale şi, nu în urmă, globetrotteri ne dau material etnografic — dar fiecare din ei din punctul său de vedere, deosebindu-se între ei atît în alegerea faptelor interesante cît şi în întrepretarea aceloraşi fapte. Se mai adaogă la acestea că în timpul decînd Europenii au venit în atingere cu acele popoare s'au petrecut prefaceri foarte importante şi tot mai repezi. Etnografia ne dă totdeauna numai *secţiuni* din istoria unor popoare sau seminţii. Astăzi nu se mai vorbeşte de popoare „fără istorie"; noi ştim că nu există astfel de popoare, ci doar că transformările au fost mai lente şi s'au desfăşurat în alte direcţii decît cele din tecutul nostru.

De unde ia etnografia materialul? Ne-am obişnuit să considerăm „popoarele naturale" ca obiect de cercetare etnografică. Dar cari popoare sunt „naturale"? S'a spus că cele lipsite de arta scrierii. Ar fi deci să întrebuinţăm termenul de „popor natural" pentru un anumit *stadiu de desvoltare* în viaţa tuturor popoarelor şi nu numai pentru seminţii ce există astăzi. In general va fi vorba de popoare a căror viaţă s'a desfăşurat *în afară* de cercul vieţii trecutului nostru cultural. Mai împortant este însă gradul de stăpînire a naturii prin unelte, întocmiri, dexterităţi şi cunoştinţe. „Vom numi, în modul cel mai exact, popoare naturale acele seminţii, cari pentru dobîndirea, precum şi pentru toată viaţa lor se servesc numai de mijloace foarte simple şi cari au o cunoaştere foarte redusă despre procesele ce se petrec în natura împrejmuitoare" Acest caracter leagă popoarele naturale de cele preistorice, pe cari deasemeni le cunoaştem numai din obiectele rămase în urma lor.

După ce fixează obiectul şi sfera de cercetare ale etnografiei, Thurnwald schiţează în linii largi geneza acestei ştiinţe, arătînd mai întîiu cum a evoluat „atitudinea faţă de popoarele străine«. Această evoluţie stă în legătură cu prefacerile concepţiei generale despre lumea împrejmuitoare în care întră şi imaginea ce ne-o facem despre alţi oameni, despre instituţiile lor şi felul lor de a pricepe lucrurile şi de a gîndi. La popoarele naturale numai comunitatea sau ginta, cel mult întreaga seminţie, consideră pe membri săi ca oameni »adevăraţi«. Ei îi dispreţuesc,

www.dacoromanica.ro

sau îi urăsc pe vecinii lor sau se tem de ei. De aci cruzimile împotriva celor învinşi. Grecii şi Romanii dispreţuiau celelalte popoare „barbare", iar Platon şi Aristotel afirmau că barbarii sunt sclavi din natură. In Evul mediu popoarele străine erau considerate ca făpturi ale diavolului. Circulau istorii despre oameni fără cap, cu faţa pe piept, despre oameni cu un picior, al doilea picior servindu-le ca umbrelă, despre nomazi cu picioare de şarpe, despre oameni fără gură locuind la izvoarele rîului Gange şi cari se nutreau din mirosul rădăcinilor şi al merelor pădureţe etc. Aceste legende despre fiinţe fabuloase, „portenta", s'au păstrat chiar pînă la începutul secolului XIX. Numai foarte pe 'ncetul s'a înfăptuit progresul în cunoaşterea popoarelor străine.

Din cauza acestei neînţelegeri a vieţii popoarelor străine, asupra indigenilor din ţinuturile îndepărtate descoperite de Europeni s'au abătut groaznice nenorociri. Ei erau consideraţi ca fiinţe fără suflet cari pot fi exterminate fără scrupule şi pot fi întrebuinţate ca vite de muncă. Abia în 1537, de pildă, Papa Pavel al III-lea a decretat că şi Indienii au suflet şi sunt creaturi ale lui Dumnezeu, cerînd ca Regele Spaniei să grijească de mîntuirea sufletelor lor. De acum înainte începe activitatea misionarilor şi o mai bună înţelegere a acestor popoare. Astfel la începutul sec. XVIII avem primele informaţii etnografice obiective dela iezuitul *Lafitau* asupra Irochezilor.

„Filozofia luminilor" în secolul XVIII aduce o schimbare radicală în atitudinea faţă de popoarele naturale. Rousseau, cu „întoarcerea sa la natură", dă popoarelor naturale o aureolă romantică. In ţările depărtate, la popoarele neatinse de civilizaţie, există încă fericirea, libertatea, egalitatea! Sălbatecii sunt „copii nevinovaţi ai naturii". Dar chiar în sec. XVIII se pregăteşte cercetarea şi relatarea obiectivă a faptelor, iar Kant schiţează chiar o ştiinţă sintetică, o „antropologie pragmatică" publicată la 1798, care cuprinde şi o „psihologie a popoarelor". Herder şi Schiller se ocupă de problema „stării naturale" a omenirii şi progresul ei spre cultură.

Cu lucrarea lui Darwin asupra „Originii speciilor" (1859) şi cea a lui Spencer asupra „Evoluţiei societăţii", etnografia, etnologia şi antropologia intră pe calea de cercetare ştiinţifică, cu năzuinţa de a adopta metoda ştiinţelor naturale. Se naşte „psihologia popoarelor"; în anul 1860 Lazarus şi Steinthal întemeiază revista „Zeitschrift für Völkerpsychologie und Sprachwissenschaft, în 1869 „Societatea pentru antropologie, etnologie şi

www.dacoromanica.ro

preistorie din Berlin" editează „Revista de Etnologie" (Zeitschrift für Ethnologie).

In a doua jumătate a sec. XIX, etnografii adună şi cumulează în muzee un vast material privind cultura materială a popoarelor naturale.

Dar chiar în faţa acestei bogăţii de obiecte şi a imenseі lor variaţii se ivi problema ordonării şi interpretării materialului, mai ales că schema spenceriană se dovedi insuficientă, variantele devenind tot mai numeroase.

Rezolvirea acestei probleme căzu în sarcina etnologiei moderne, nevoită să caute alte căi şi metode pentru ordonarea şi interpretarea materialului etnografic.

Noui criterii de ordonare şi interpretare a datelor etnografice veniră din partea *geografiei.* Friedrich *Ratzel* arătă importanţa vecinătăţii geografice şi influenţele reciproce rezultate din ea. Spaţiul, ţara şi natura determină condiţiunile concrete ale vieţii. Această concepţie îndreptă spre o nouă orientare în clasificarea materialului etnografic acumulat în muzee. S'au stabilit regiuni de răspîndire a unor anumite bunuri culturale (d. ex. pentru coliba rotundă, scutul de piele, ţesături de fibre de palmier, ţesături de bumbac etc.). Se află apoi că aceste regiuni de răspîndire, oricît de mult se întretaie, stau totuşi într'un anumit raport de influenţare reciprocă. Astfel, dacă într'o regiune se găsesc scuturi de trestie, în alta de lemn, în a treia din blănuri sau piei, se observă că scuturile de trestie apar la un loc cu buzdugane, celelalte cu măciuci de aruncat sau cu spade etc. Frobenius, un discipol al lui Ratzel, a atras cel dintîiu atenţia asupra acestor conexuri. Cercetări mai sistematice au publicat apoi, la 1904, Ankermann şi Graebner. Acesta din urmă reuşi să stabilească, pentru Africa, anumite „cercuri de cultură", pornind dela răspîndirea geografică a unor bunuri culturale şi punîndu-le în legătură cu moravurile şi obiceiurile sociale. Ipoteza „cercurilor de cultură" fu aplicată apoi în măsură mai largă pentru a descoperi felul cum s'au răspîndit şi influenţat întreolaltă diferitele popoare. După această doctrină, s'au format anumite *centre de cultură* şi *puncte de radiaţie,* de unde, prin migraţiuni, „bunurile culturale" au fost transmise. In felul acesta s'a construit o teorie nouă despre evoluţia culturii, arătîndu-se că *straturi de cultură* s'au răspîndit asupra întregului pămînt, succedîndu-se şi înlocuindu-se în cursul istoriei. Această teorie se deosebeşte de vechea teorie evoluţionistă (susţinută de Spencer, Tylor, Morgan, Mac

www.dacoromanica.ro

Lennan, Bastian), care se întemeia pe ipoteza că fiecare popor are o cultură proprie ce s'a desvoltat din oarecari începuturi originare în mod continuu fără influenţe străine.

Meritul lui Ankermann şi al lui Graebner stă în faptul că au arătat necesitatea ca etnologia să-şi dobîndească o *metodă proprie*, conformă cu natura obiectului ei, renunţînd a aplica metoda şi rezultatele biologiei cum a făcut-o direcţia *evoluţionistă*.

Dela 1904 încoace numirile şi delimitările „cercurilor de cultură" au suferit modificări. Cele dintîiu construcţii au făcut delimitările după diferite puncte de vedere: d. ex. considerînd limba şi rassa („nigrit", „papuan", „melanez"), sau bunuri materiale („cultura bumerangului, a arcului), sau, în sfîrşit, anumite criterii sociologice au servit pentru clasificare (cultura sistemului de două clase, cultura totemistă).

Teoria „cercurilor culturale" a fost desăvîrşită prin P. W. Schmidt, care, dînd atenţie succesiunii straturilor culturale, neglijată de teoria lui Graebner, îi dă teoriei sale numirea de „teorie istorică a culturii".

Ipoteza „cercurilor culturale" întîmpină însă în verificarea ei mari piedici şi o critică a ei se dovedeşte necesară, mai ales dacă sociologia vrea să tragă foloase din rezultatele cercetărilor etnologice.

Obiecţiunile critice ale lui Thurnwald vor forma subiectul unei expuneri viitoare. **Traian Brăileanu.**

REVISTA CĂRŢILOR.

André Joussain, La Sociologie — ethnologie comparée et histoire comparée. Poitiers, 1935.

Autorul, doctor în litere, laureat al Institutului, profesor agregat de filosofie la Liceul din Perigueux, a dat la lumină, începînd cu anul 1909, numeroase lucrări din domeniul filosofiei, psihologiei şi sociologiei. In ultimul timp autorul a conceput un plan de lucrări menite să dea sociologiei o fundamentare ştiinţifică solidă, emancipînd-o de subt dogmatismul sectar al şcoalei durkheimiene. Programul său cuprinde următoarele lucrări (din cari au fost publicate unele capitole în *Revista internaţională de Sociologie*, dela 1933 încoace): Caracterele naţionale, Psihologia masselor, Spiritul guvernelor şi diferitele forme de guvernamînt, Democraţia şi moravurile, Introducere în politica experi-

www.dacoromanica.ro

mentală, Teoria revoluțiilor, Filosofia revoluției franceze, Filosofia revoluției rușești. Broșura, despre care vorbim aci, e menită să preciseze concepția generală a autorului asupra obiectului și metodei sociologiei și, mai ales, să respingă, printr'o critică temeinică, pretențiile școalei lui Durkheim de a se numi „școala sociologică franceză".

In Introducere, d-l *Joussain* arată că sociologia a pătruns în învățământul public de toate gradele, primar, secundar și superior. Dar predarea sociologiei lasă încă mult de dorit. Astfel în școalele normale au fost introduse două manuale, unul compus de d-nii *Hesse* și *Gleize* și cel publicat de *René Hubert,* manuale cari după părerea directorilor școlilor normale și cea a autorului sunt: „seci, abstracte, mai presus de puterea de înțelegere a elevilor, și pedeasupra și destul de tendențioase, fără a mai socoti că fac prea mult loc teoriilor de școală". „Și dacă din anul 1934 există un excelent »Scurt tratat de sociologie« *(Précis de sociologie)*, clar, substanțial, bogat în fapte și idei, cel de *Lemonnyer, Tonneau* și *Troude,* trebue să ne îndoim că el ar putea să placă politicienilor marxiști cari cred a găsi în învățământul sociologiei un mijloc ascuns de a pregăti căile revoluției sociale".

Deși doctrina lui Durkheim are din multe puncte de vedere tendințe conservatoare, totuș, prin posibilități de interpretare, ea a fost agreată de partidele dominante de spirit „înaintat", deoarece acești politicieni vedeau în ea un instrument de războiu împotriva religiei, apoi și pentrucă divinizarea societății de către Durkheim li se părea o justificare a socialismului de Stat. In sfîrșit „relativismul moral" deschise drumul pentru justificarea imoralității în viața publică, a distrugerii dragostei de patrie, a sentimentului familial, a respectului față de autoritate, etc. S'a produs apoi și intervenția partidelor „avansate" în numirea profesorilor de sociologie la Universități. Un astfel de profesor a mărturisit că „teza lui Durkheim asupra *Diviziunii muncii* i se păru fără valoare pînă în ziua cînd atitudinea luată de Durkheim în afacerea Dreyfus a făcut să recunoască în Durkheim un om de partidul său". In acest fel s'a instituit în învățământ o adevărată dictatură a școalei durkheimiene susținută de oameni fără pregătire științifică și servind numai partidelor politice.

Autorul trece apoi la critica sociologiei durkheimiene arătînd, în capitolul I, că și *metoda* și *doctrina* acestei Școli trebuesc respinse pentru a deschide drumul pentru cercetări sociologice științifice. În cîteva pagini autorul reușește să demonstreze

www.dacoromanica.ro

slăbiciunea principiilor de bază ale metodei şi doctrinei durkheimiene, care culminează în imprecisiunea termenului de „primitiv“ care poate însemna: preistoric, înapoiat, infantil sau numai necivilizat. În capitolul II, autorul arată care trebue să fie răspunsul la întrebarea: *Ce este sociologia?* Autorul adoptă definiţia D-lui *René Maunier* zicînd că „*sociologia este studiul descriptiv, comparativ şi explicativ al societăţilor,* cu alte cuvinte un studiu concret, istoric şi geografic, al *asociaţiilor omeneşti*“. În acest studiu se vor deosebi două mari diviziuni: de o parte *etnologia comparată* şi de altă parte *istoria comparată a instituţiunilor şi evoluţiilor sociale şi politice.* Dar pentru a pune de fapt la baza sociologiei etnologia comparată şi istoria comparată, etnologia trebue să iasă din cadrele înguste ale şcoalei durkheimiene, care se ocupă numai de primitivi, emancipare în plin progres, şi, pe de altă parte, ştiinţa comparată a evoluţiilor sociale şi politice trebue să se sprijine pe ştiinţe auxiliare, cari, ele însele, sunt pe cale de formare: geografiia umană, psihologia etnică şi istorică, psihologia masselor. În *metoda* de urmat, vom trebui să pornim dela principiile logice generale, dar ţinînd seama de natura specifică a faptelor sociale. „In dorinţa sa de a întemeia sociologia ca ştiinţă, Durkheim a raţionat ca şi cum faptele sociale ar fi perceptibile în acelaş fel ca şi faptele fizice şi ca şi cum inducţiile sociologice ar fi de aceeaş natură ca şi inducţiile ştiinţelor naturii. Dar nu e deloc aşa. Astronomul, fizicianul, fiziologistul pornesc dela observaţia faptelor *percepute.* In acest fel lor le este îngăduit să separe faptul însuş de interpretarea sa. Sociologul însă porneşte dela fapte istorice cari sunt *induse* şi prin urmare nu se prezintă niciînd ca fapte brute, ci totdeauna ca fapte interpretate. Faptul fizic, odată observat, nu admite altă interpretare decît ipoteza făcută de savant; faptul sociologic este generalizarea unui fapt social care el însuş, ca fapt istoric, a fost deja obiectul unei interpretări psihologice prin analogie. Inducţia sociologică trebue întregită prin deducţia psihologică, ca mijloc de verificare. Deducţia se întrebuinţează şi în ştiinţele naturii „ca un mijloc de verificare în cazurile unde ipoteza formulată neputîndu-se verifica în mod direct, noi trebue să ne mulţumim de a verifica consecinţele obţinute prin deducţie“. Asta se întîmplă acolo unde un efect unic, omogen, indivizibil rezultă din concursul mai multor forţe fără să putem determina prin inducţie partea ce-i revine fiecăreia; în sociologie „compoziţia cauzelor este regulă“, deci aci deducţia e cu atît mai necesară.

www.dacoromanica.ro

Broşura d-lui Joussain aduce lămuriri foarte preţioase asupra unor probleme metodologice fundamentale ale sociologiei, iar lucrările sale, publicate în Revista internaţională de sociologie, ne dovedesc rodnicia metodei sale.

Traian Brăileanu.

REVISTA REVISTELOR.

Iconar, I, 3, 1935. Redacţia: Cernăuţi, str. Eminescu 15 (prof. *Liviu Rusu*). Acest număr cuprinde: *Barbu Sluşanschi,* Satanismul erotic şi etica iubirii; *Liviu Rusu,* Ideea de folclor în activitatea muzicală romînească; *Ion Ţurcan,* Creaţia literară ca problemă a colectivităţii noastre; Versuri semnate de: *Vasile I. Posteucă, Mircea Streinul; George Strătoiu;* Cronici (literare, filosofice, muzicale, plastice, teatrale) semnează: *Mircea Streinul, V. I. Posteucă, Leon Ţopa, Liviu Rusu, Toefil Lianu.* Incheie cu o Revistă a revistelor.

Revista mea. Revistă literară, critică şi de cultură generală. Apare lunar. Director şi Redactor resp: *Marta D. Rădulescu.* Cluj, str. Mico 7. Abonament: 60 lei anual. An. I. No. 10 (Sept. Oct. 1935). — Acest număr e închinat Taberelor de muncă şi cuprinde numeroase ilustraţii reprezentînd momente din viaţa legionarilor întruniţi la muncă constructivă în diferitele unghiuri ale Ţării. — Dl. prof. *Dan Rădulescu* scrie despre „Duşmanul public No. 1 şi Duşmanul public No. 2." Directoarea revistei expune (într'un interview) „Rolul nostru în lupta Naţionalistă pe teren cultural şi literar". Un interesant studiu de *Ion Covrig Nonea* asupra „Ardealului politic". Versuri de *P. A., Gr. Bugariu, Ion Hodoş.* Recenzii asupra cărţilor: *A., Cotruş,* Horia — 1935, şi *Colfescu-Delaturda,* Spirit şi materie. Eroismul în viaţa de Stat, Cluj 1935.

Cuvîntul studenţesc. Organ oficial al Uniunii naţionale a Studenţilor Creştini Romîni. An. X, No. 9, 20 Noembrie 1935. Red. şi Adm.: Bucureşti Calea Plevnei No. 11 bis. Apare de două ori pe lună. Abonament: 100 lei. Cuprinsul: *Alexandru Marinescu,* Colegi; *Vasile Munteanu,* In slujba neamului; *Ion I. Moţa,* Către noii studenţi; *Gh. Furdui,* Trădarea; *Tudor Blidariu,* Pentru ce trebue să credem în Dumnezeu? La rubrica „Viaţa studenţească": Memoriu adresat profesorilor dela toate Universităţile Romîneşti de către Studenţimea Romînă, prin U.

www.dacoromanica.ro

N. S. C. R. şi Centrele studenţeşti; Organizarea Studenţimii Romîne Creştine; Studenţimea romînă în faţa străinătăţii. Informaţii.

Revista Institutului Social Banat-Crişana. Apare anual sub conducerea unui comitet. Director *Dr. Cornel Grofşoreanu*, Redactor: *Ioachim Miloia.* Red. şi Adm.: Timişoara, Auto-Club R. R. Et. II. Abonament anual: 200 lei. — Anul III, No. 13, 1935, cuprinde la *Studii*: *Pr. Melentie Şora*, In amintirea Episcopului *Grigorie Comşa; Dr. Alexandru Nicolescu*, Episcop al Lugojului, Reflexiuni asupra avortului, prilejuite de legiferarea lui în cadrele proectului noului cod penal; *Dr. Livius Gabor*, Reflexiuni referitoare la legiferarea avortului; *Vasile M. Dimitriu*, Avortul în noua legiuire penală; *Dr. Petru Nemoianu*, Banatu-i fruncea; *Dr. C. Grofşoreanu*, Principiile corporatismului; *Traian Birescu*, Turcii în centrul Europei; *Constantin Manoliu*, Industria în cadrul Statului agrar; *Gh. Atanasiu*, Defectivii fizici şi mintali. — Administrative. — Insemnări şi recenzii.

Am mai primit la redacţie: *Pagini literare*, Red. şi Ad.: Turda, Piaţa Regina Maria 23. An. II, 10, 15. XI. 1935. — *Glasul Strămoşesc*, Revistă de educaţie, cultură şi informaţii naţionaliste. Apare bilunar. Red. şi Adm.: Cluj. Str. Bolintineanu 16. 15 Oct. 1935. — *Ev nou*, revistă de orientare spirituală. Directori: Roman Boca — Floarea Florescu. R. şi. Ad.: Bucureşti, St. G. Cantacuzino 31. — *Romînia Creştină*, Tribună independentă de luptă naţionalistă — creştină. Director: Sergiu Florescu. Red. şi Adm.: Chişinău, Str. Regele Ferdinand No. 81. — *Chemarea* Naţionalistă şi Creştină. Director: Laur Preda. Red. şi Adm.; Iaşi, str. Sărărie No. 185. — *Cuvîntul Argeşului*, Organ bilunar de luptă naţională şi informaţie cinstită. Red. şi Adm.: Piteşti str. Doamna Balaşa, 45.

www.dacoromanica.ro

www.dacoromanica.ro